

مرجع تخصصی معماری

@memargold

کانال تلگرام معماری: 1

@memargold

انواع شکل شهر

درس مبانی برنامه ریزی شهری

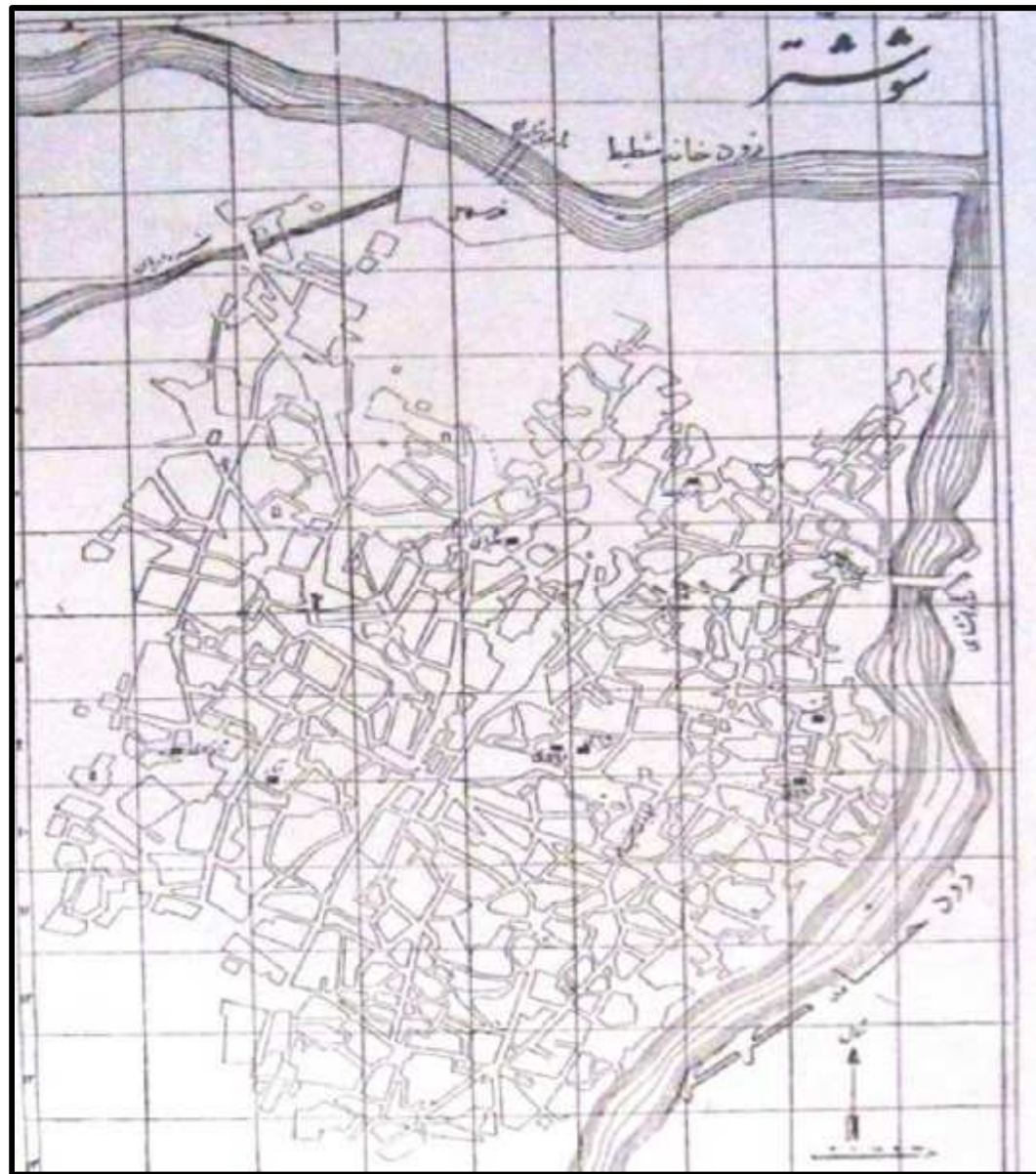
دکتر سارا دنبلی

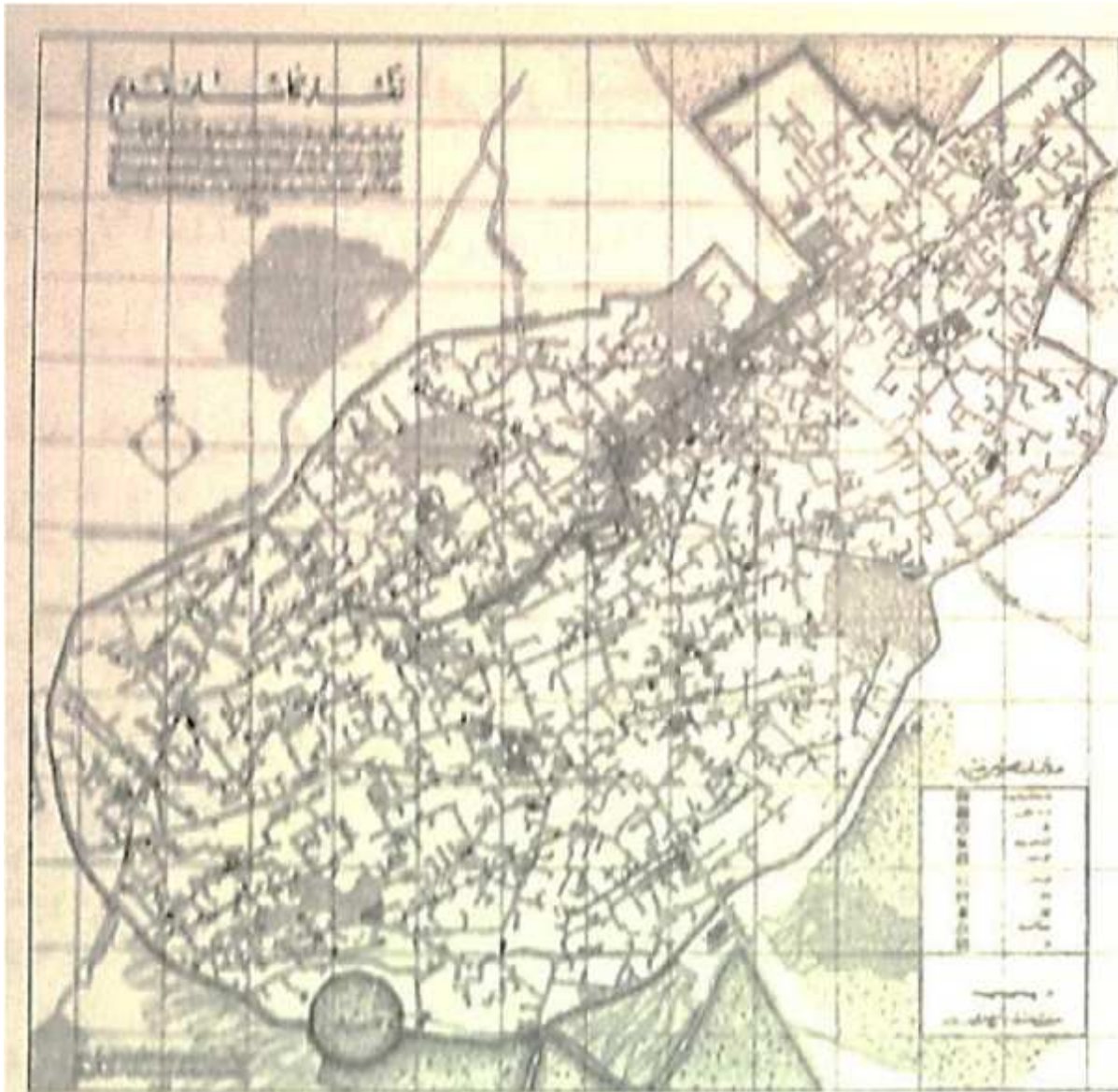
دانشگاه آزاد واحد تهران جنوب

شکل شهر ارگانیکی

- › رشد خودرو یا شکل شهر آشفته
- › نقشه ایست که در تنظیم آن اندیشه انسانها به کار گرفته نشده است. بلکه تکوین شهر اتفاقی انجام گرفته و راه ها ، خیابان ها و کوچه های تنگ آن با پیچ و خم هایی با هم جوش خورده اند. (شهرهای قرون وسطی)
- › شهرهای آشفته در اثر حوادثی چون سیل ، آتش سوزس ، زلزله و جنگ این شهرها مورد بازسازی قرار گرفتند .

تهران مولوی

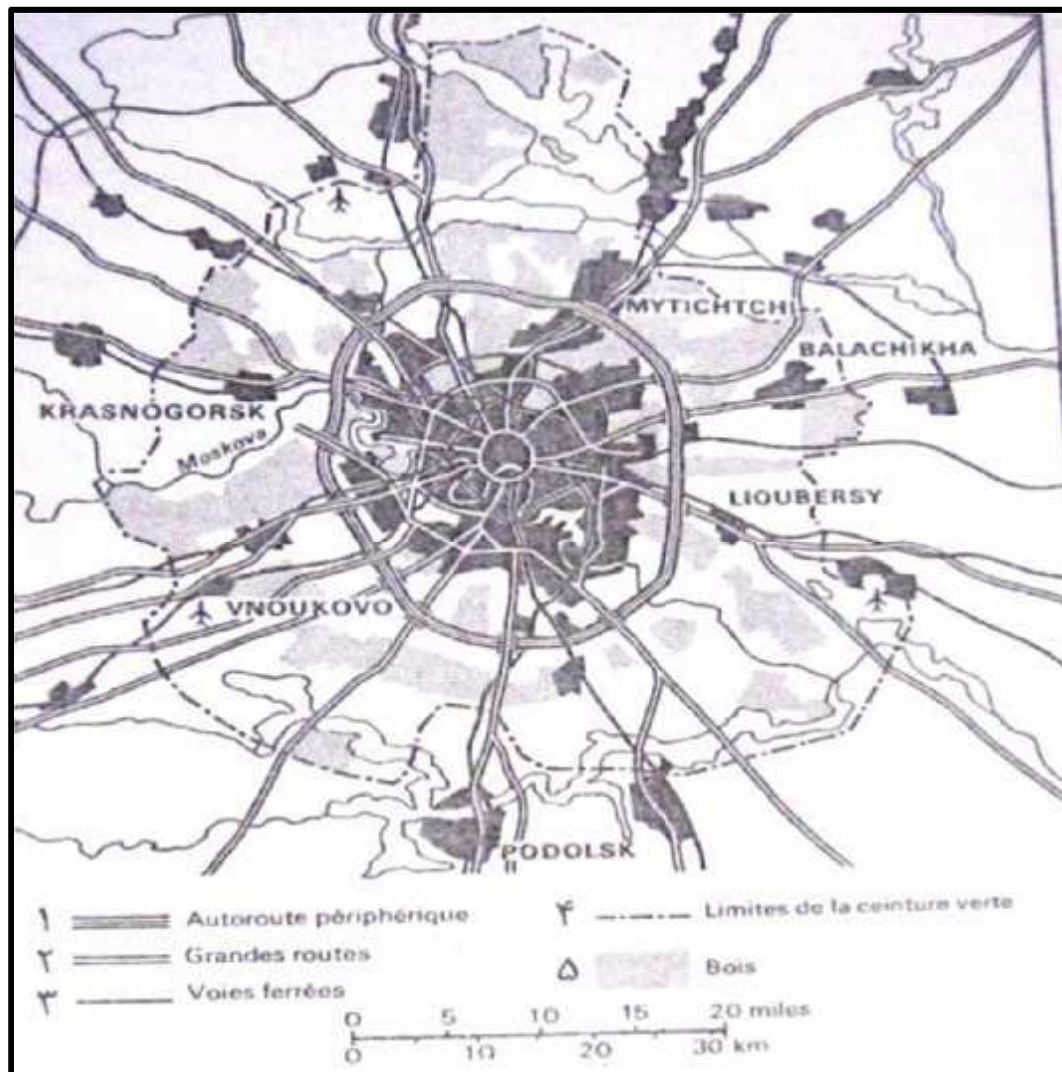

شهر ستاره ای - شعاعی

- › شهر دارای یک مرکز اصلی است
- › 4 تا 8 راه ارتباطی اصلی
- › مراکز شهری درجه 2 در امتداد راه ها
- › کاربری های کم تراکم تر دور از خطوط شعاعی
- › لچکی های سبز در فضای بین پنجه ها
- › بزرگراه های کمربندی در فواصل معین از مرکز شهر

مسکو بر اساس نقشه شعاعی

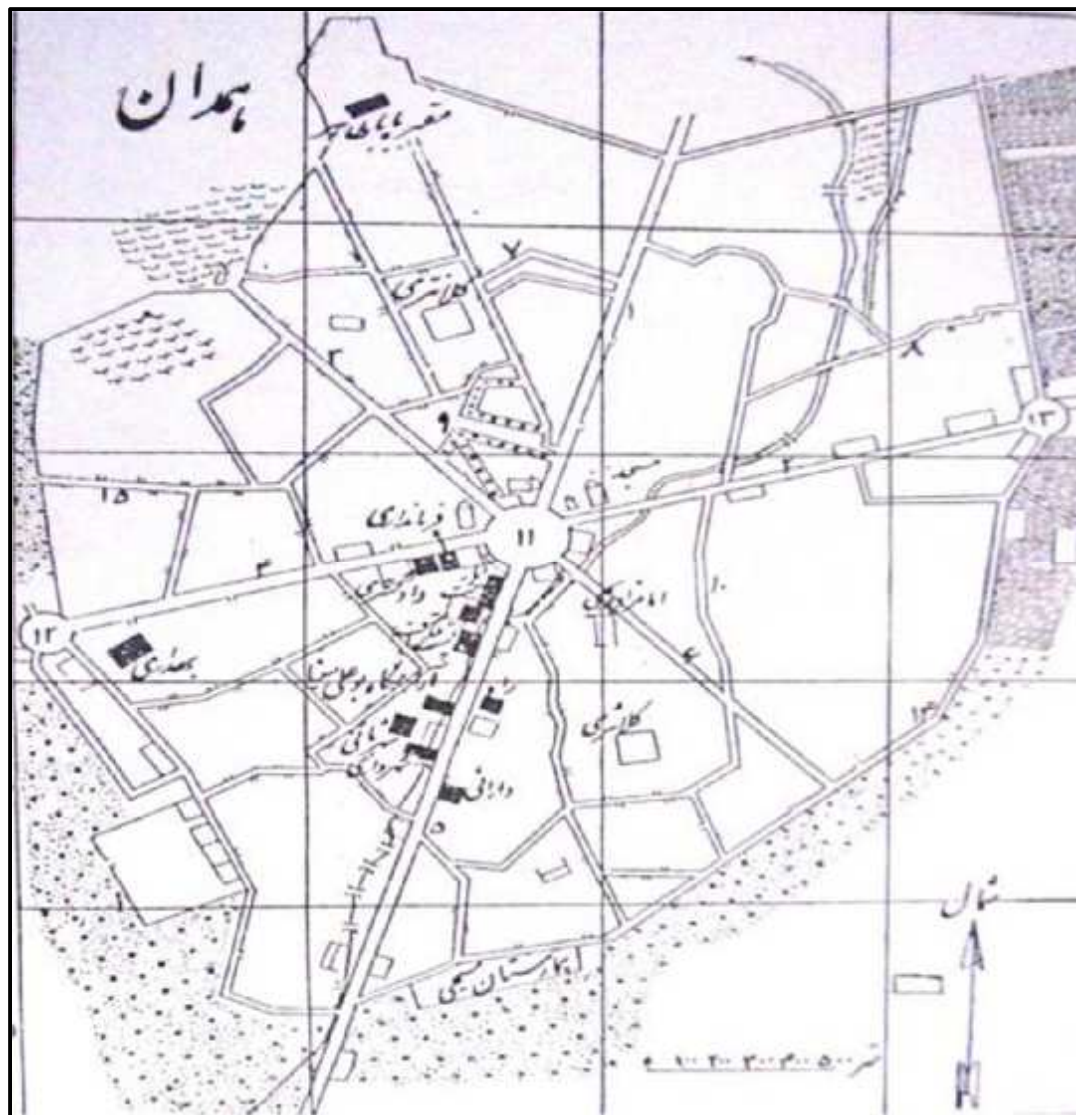
مسکو پر اسامی نقشہ شعاعی

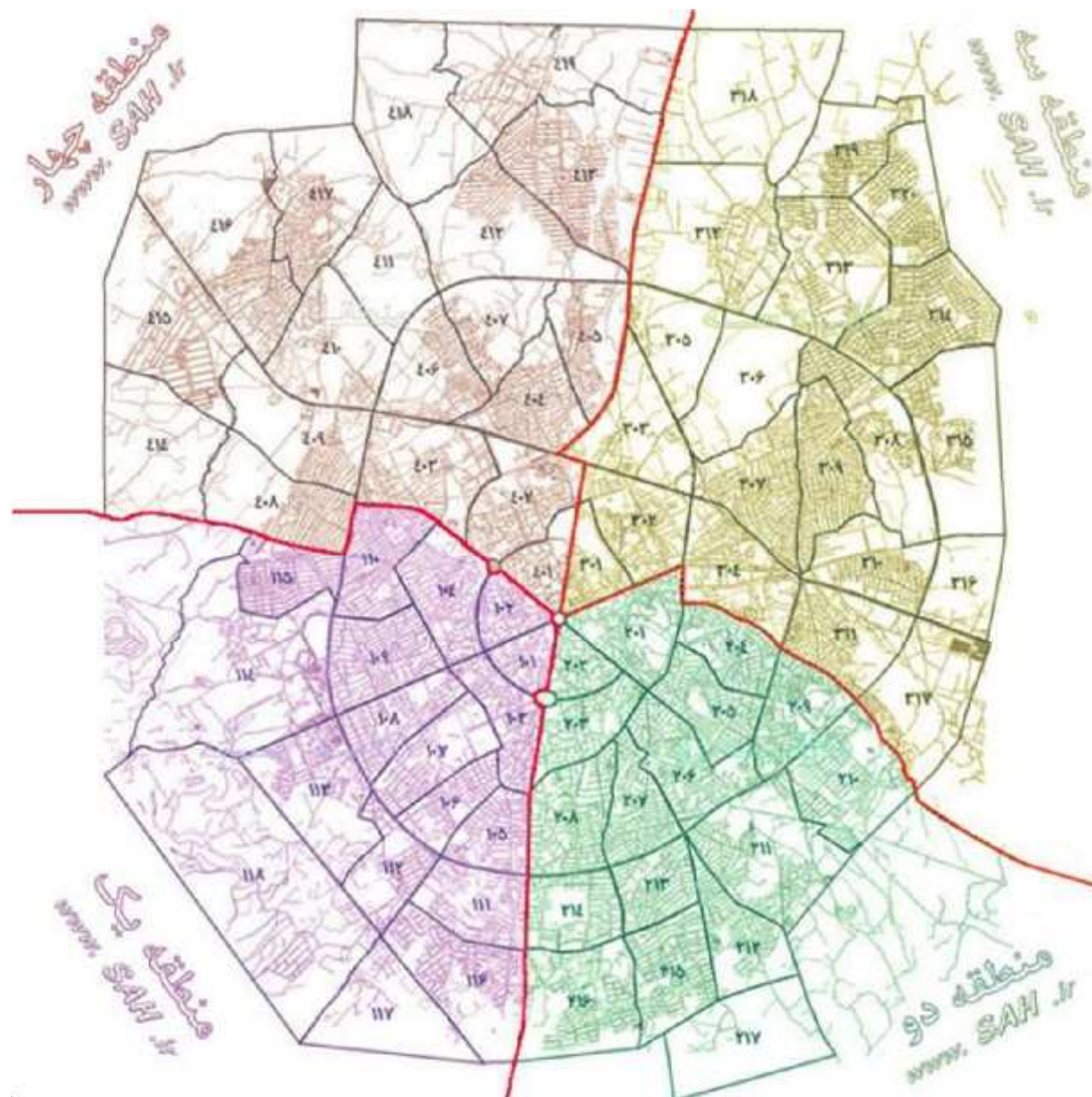

شهرهای ایران فاقد اندیشه نقشه شعاعی عامل هستند و فقط شهر
همدان دارای چنین نقشه ای است .

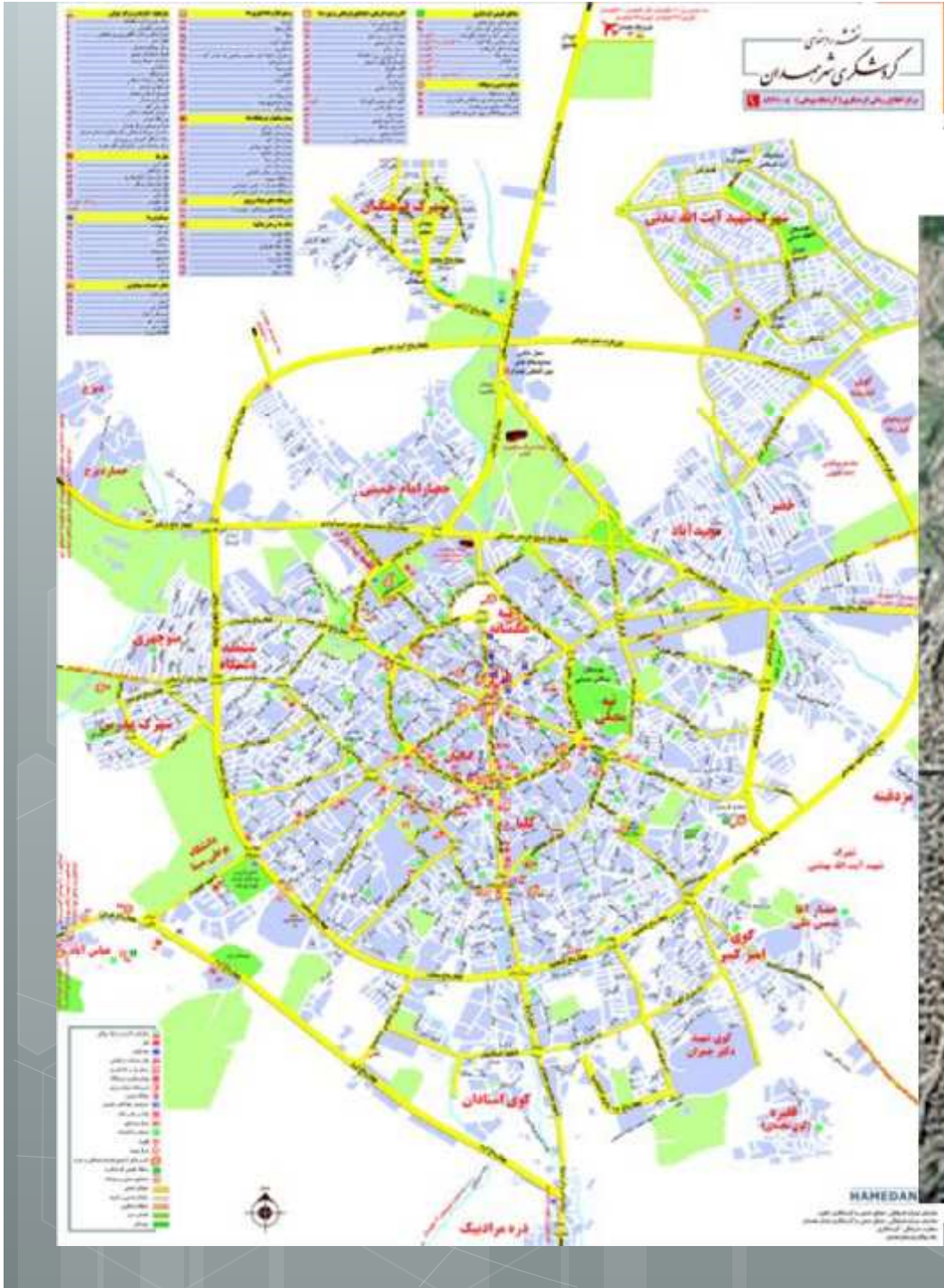
نقشه شعاعی همدان

نقشه شعاعی همدان

نقشه شعاعی همدان

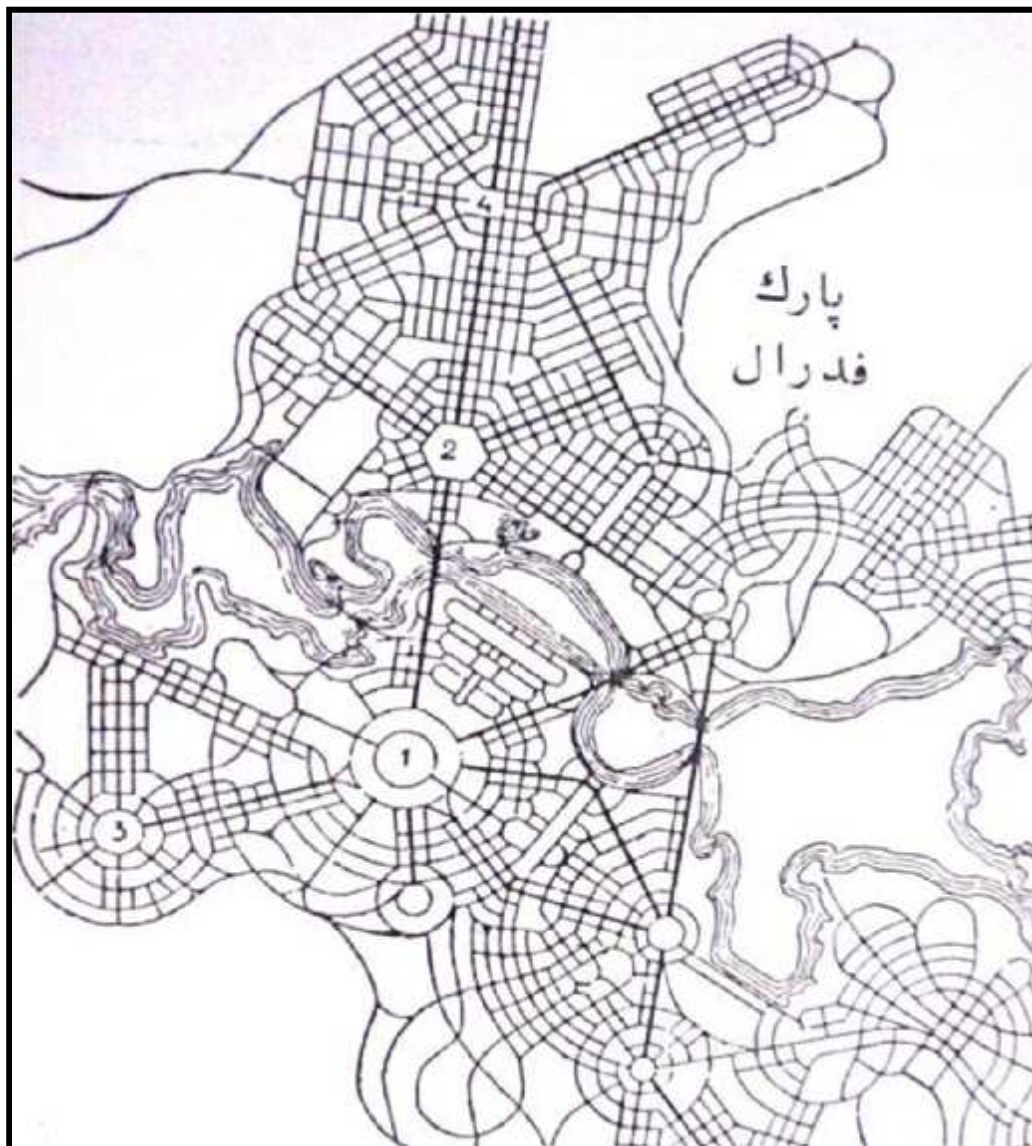
شهر شعاعی چند هسته ای

هر مرکز به وسیله بزرگراههایی با هسته های دیگر شهری پیوند میخورد و در جمع شکل تار انکبوتی می یابد .

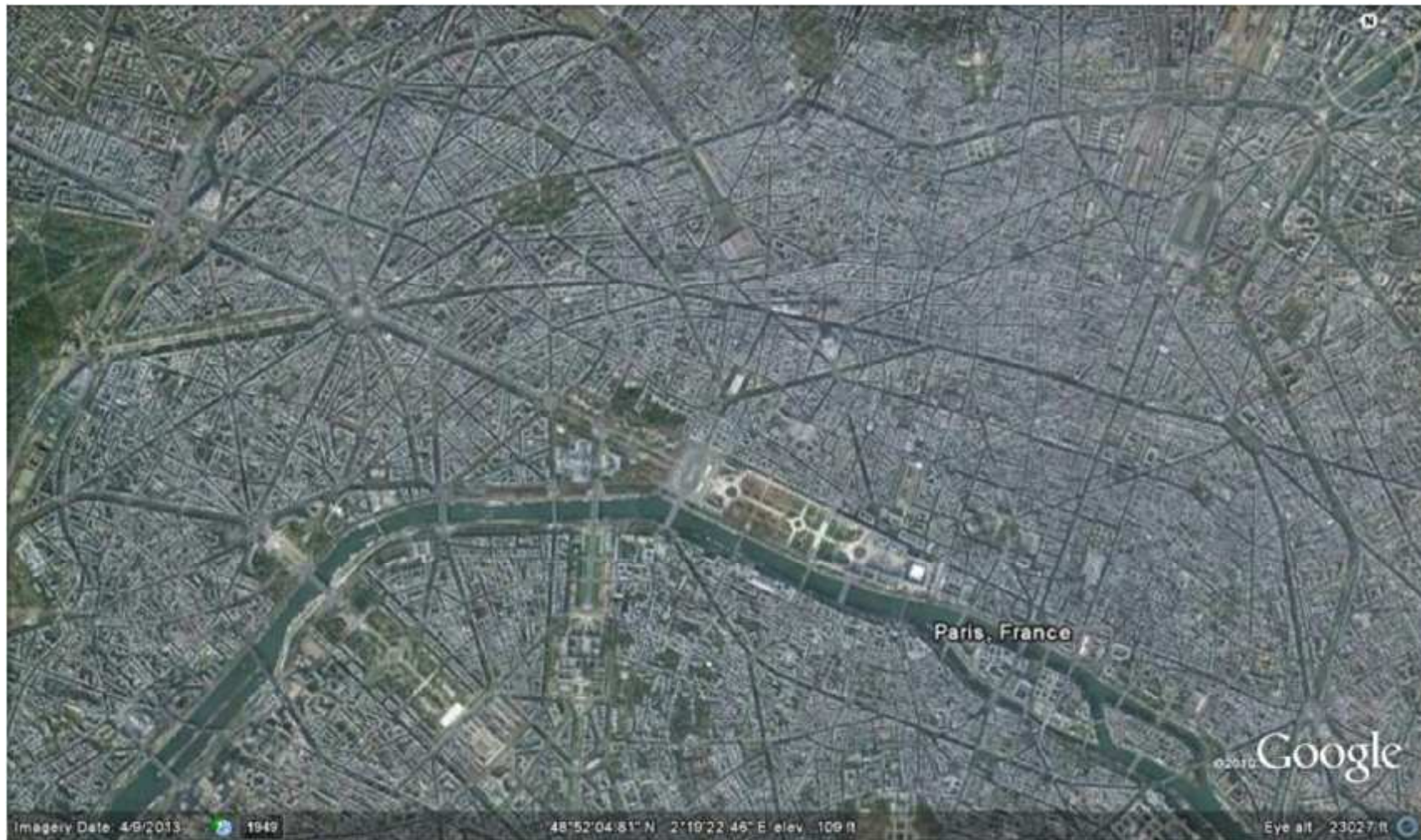
(مثال :شهر کانبرا نمونه بارز نقشه شعاعی طرح چند هسته ای است .)

نقشه شعاعی و چند هسته ای کان برا

نقشه شعاعی و چند هسته ای پاریس

شهرهای نیمه شعاعی

› زمانی که شهرها در کنار عارضه های طبیعی چون کوه و غیره قرار می گیرد تنها در بخشی از آن طرح نیمه شعاعی و نیمه دایره ای پیاده می شود . شهرآمستردام هلند الگوی توسعه شهری نقشه نیمه شعاعی است.

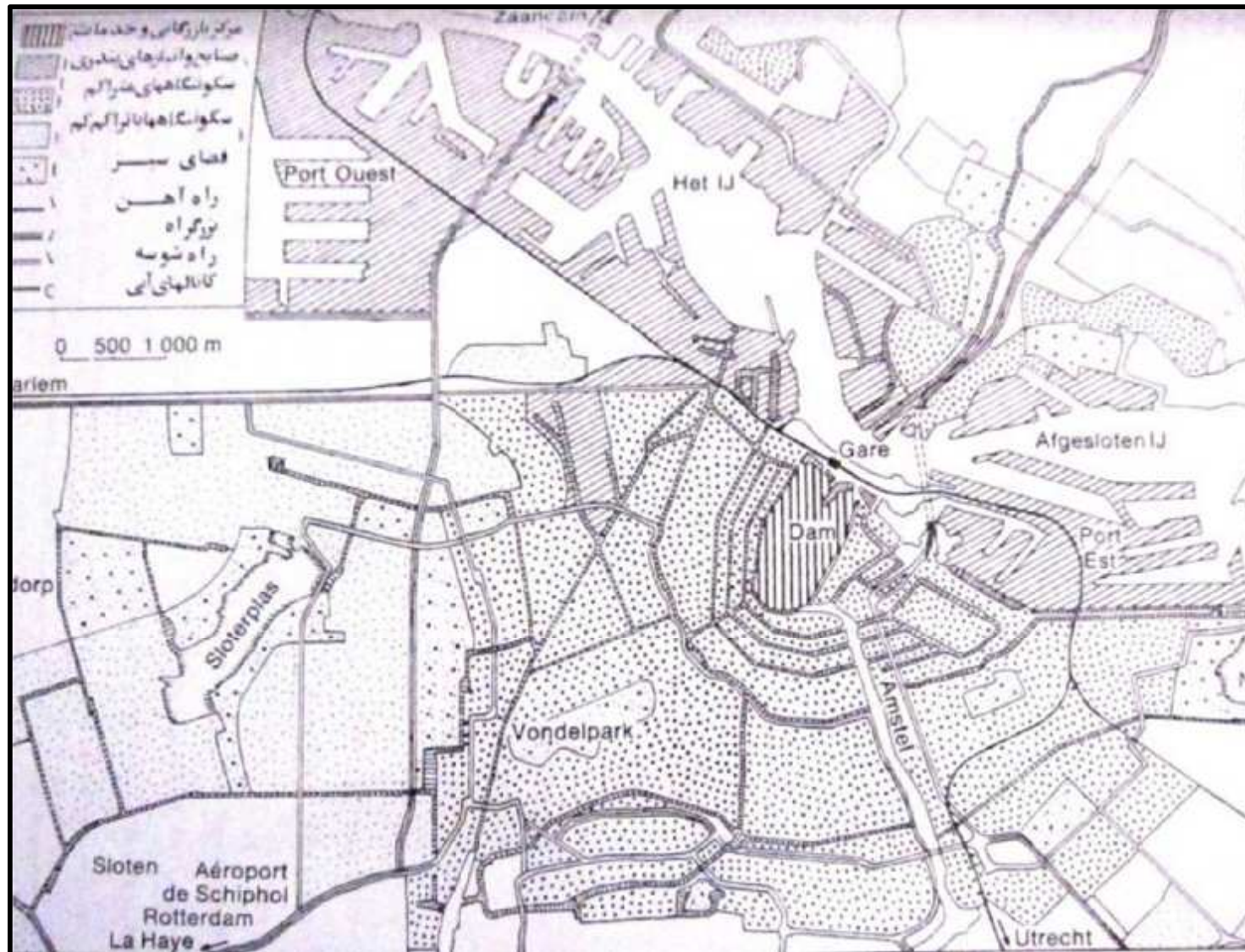
› دو شهر تبریز و خرمشهر دارای طرح نیمه شعاعی هستند . تبریز در کنار مهرانرود ، خرمشهر نیز در محل ملتقای دو رودخانه کارون و اروند رود مکانیابی شده اند.

عکس هوایی آمستردام - نیمه شعاعی

نقشه نیمه شعاعی آمستردام

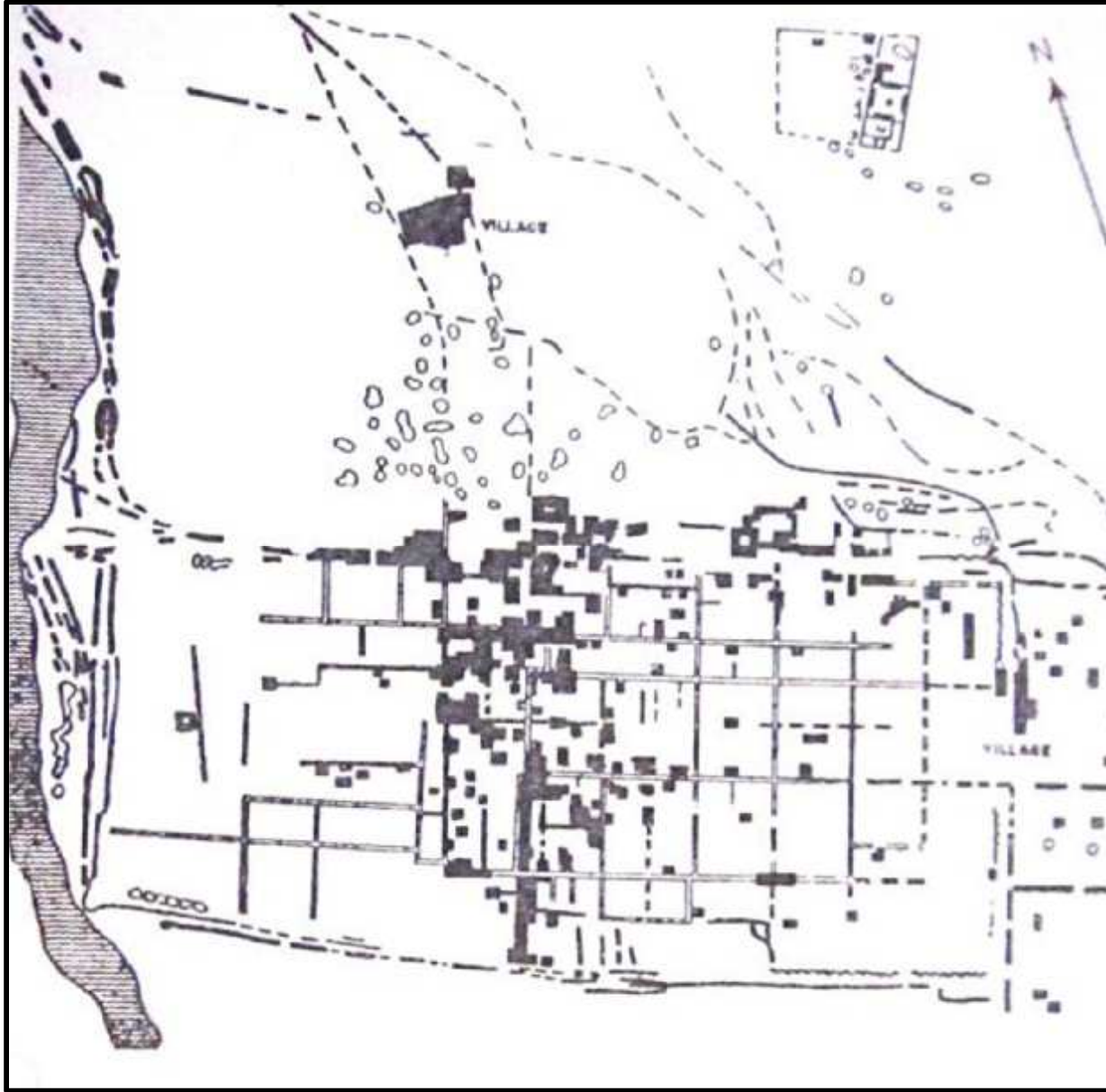
شهر شطرنجی

هیپوداموس ابداع طرح شطرنجی

در ایران باستان پارتیان و سلوکیان شهرها را به صورت شطرنجی می ساختند، اغلب این شهرها دارای دو راه اصلی متقاطع و راهها کوچه هایی به موازات آنها بوده است. در دوره ساسانیان نیز شهر جندی شاپور به شکل شطرنجی ساخته شد.

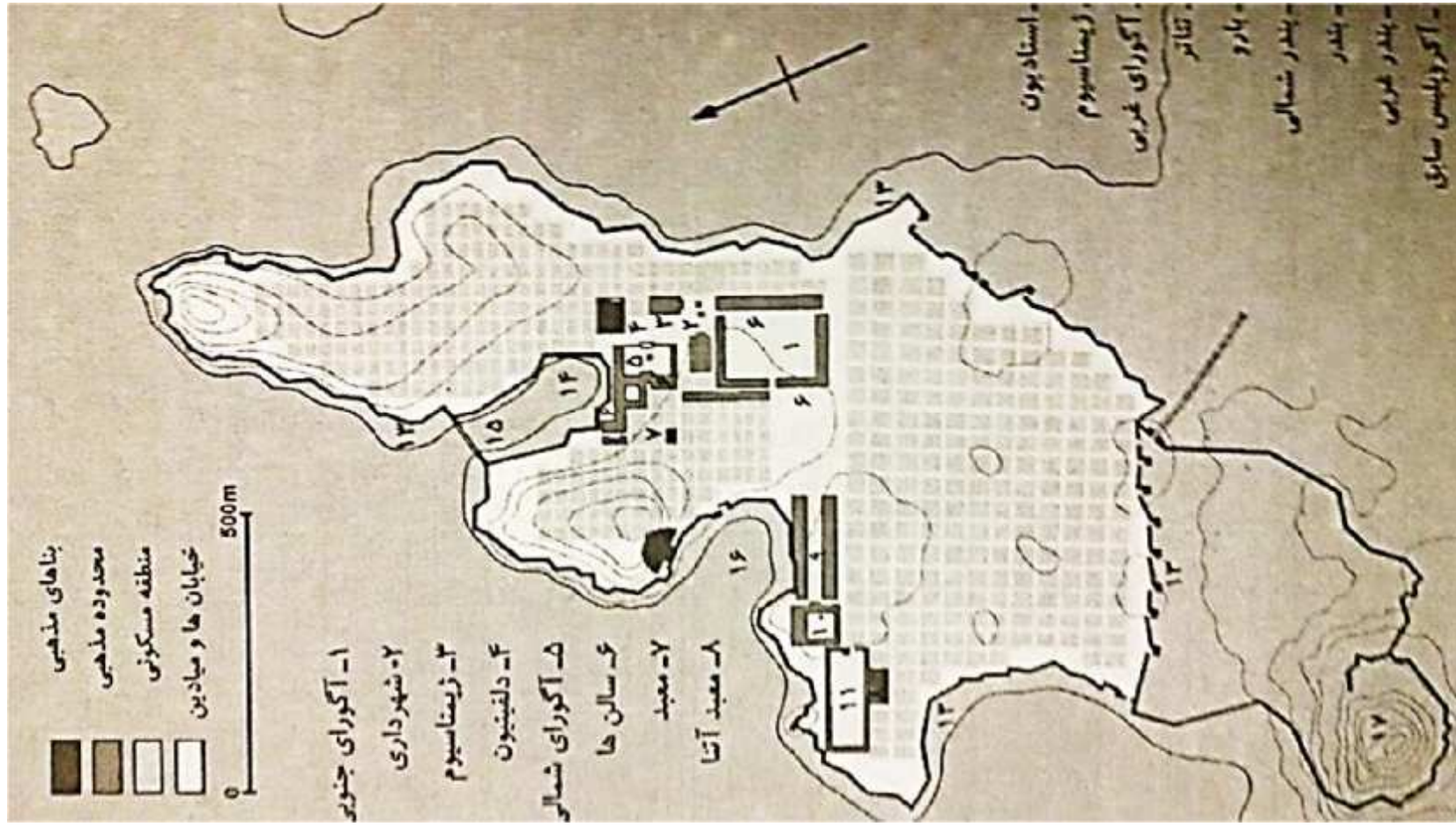
نقشه شهر باستانی جندی شاپور

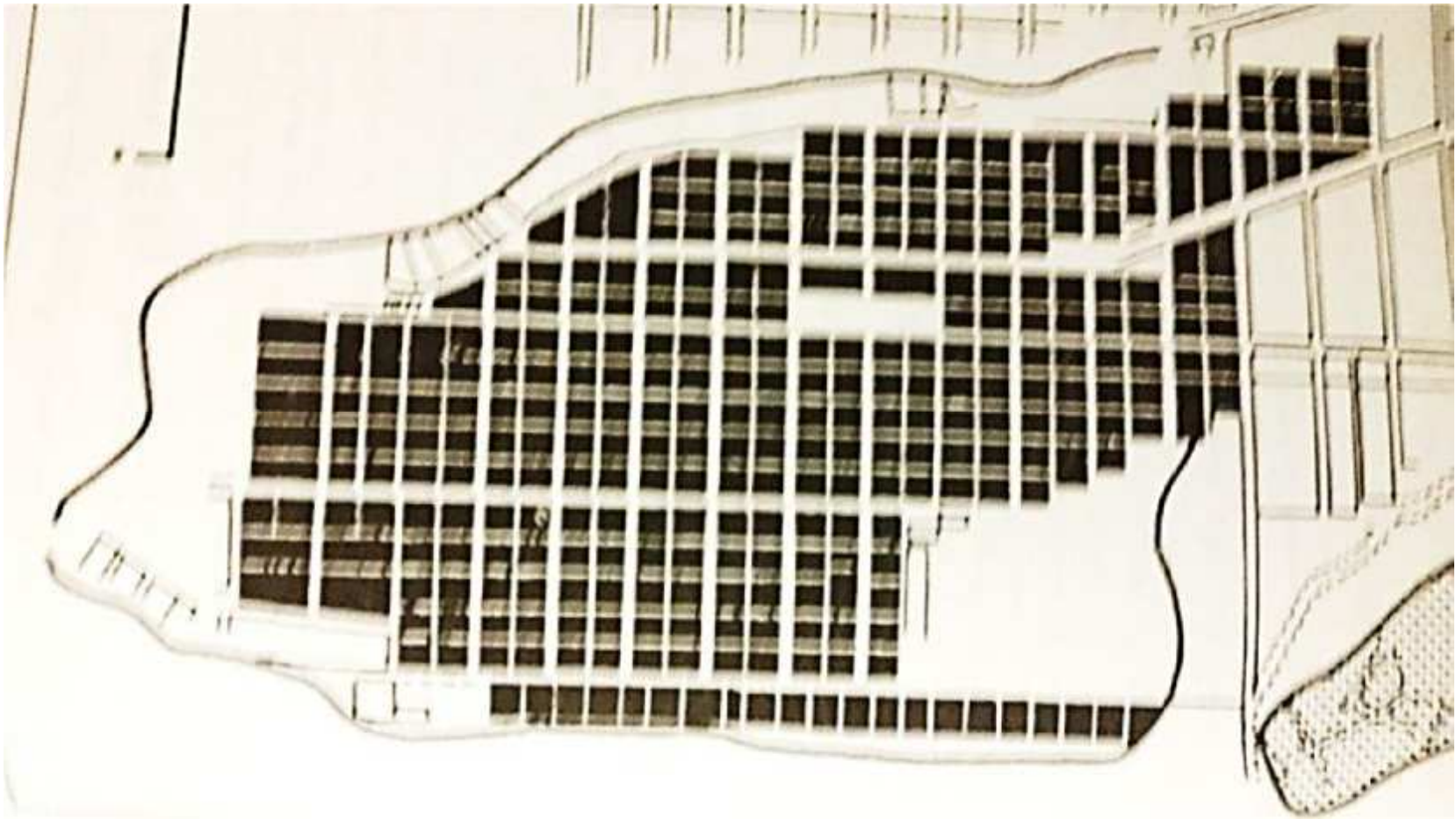

شطرنجی منظم

- › شبکه مستطیل شکل از معابر
- › بلوک های همسان
- › هر کاربری می تواند در هر جا قرار گیرد.
- › در مناطقی با عوارض طبیعی مناسب نیست

میلتوس

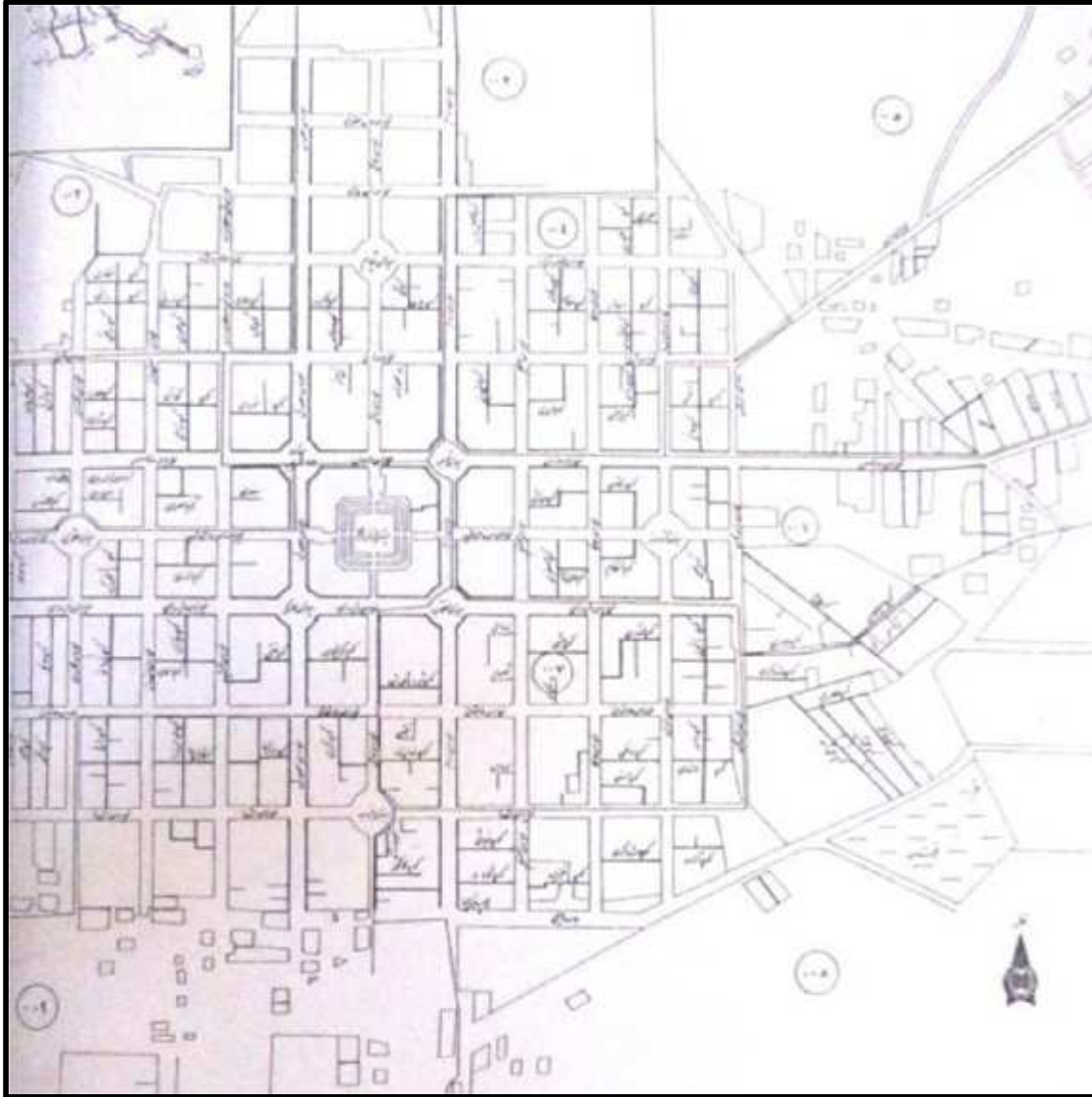

تهران نارمک

نقشه شطرنجی شهر سلماس

شترنجی نامنظم

- › معابر مورب
- › هر کاربری می تواند در هر جا قرار گیرد.
- › در مناطقی با عوارض طبیعی مناسب نیست

تهران سعادت آباد

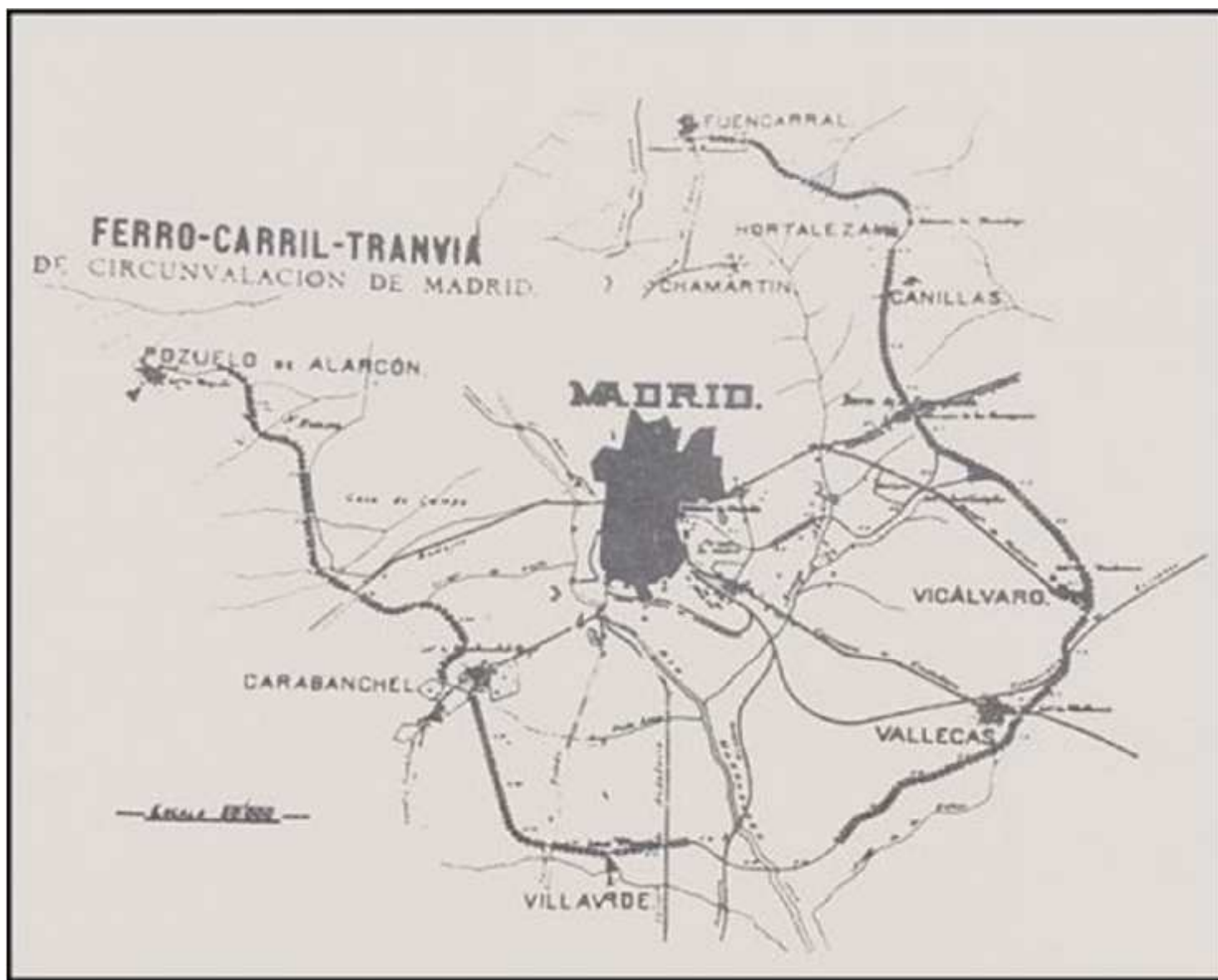
تهران تهرانپارس

شهر خطی

- › نظریه سوریا ای ماتا 1882
- › دارای یک محور پیوسته حمل و نقل
- › مرکز ندارد- دسترسی برابر
- › کارآیی بالای شبکه حمل و نقل عمومی

- › کلیه مشکلات شهرسازی ناشی از مشکلات ترافیک هستند
- › مناسب ترین شکل برای یک شهر آن است که هر شهروند در کمترین مدت ممکن قادر باشد از خانه اش به سایر نقاط رفت و آمد کند
- › راه آهن بهترین وسیله حمل و نقل است.
- › ستون فقرات شهر، بایستی یک خیابان به عرض حداقل چهل متر باشد که در مرکز آن مسیرهای رفت و برگشت راه آهن احداث گردد.
- › در این بافت شهری بلوک های ساختمانی را می توان به شکل چهارگوش یا دوزنقه ساخت
- › هر خانواده دارای یک خانه مستقل با یک باغچه یا یک باغ کوچک میوه خواهد بود.

نوار ساختمانی به عرض 450 متر، قرار بود که از طرفین با نوارهای جنگلی به عرض 100 متر محصور شود.

شبکه خیابان ها درجه بندی شده است :

خیابان اصلی 40 متر عرض دارد

خیابان های کناری 20 متر

خیابان های عقبی به عرض 10 متر هستند.

› نمونه های دیگر شهر خطی

› بلژیک

› استالینگراد

